
Phụ thuộc hàm

TS. Nguyễn Quốc Tuấn
Bm. Mạng & HTTT

Nội dung

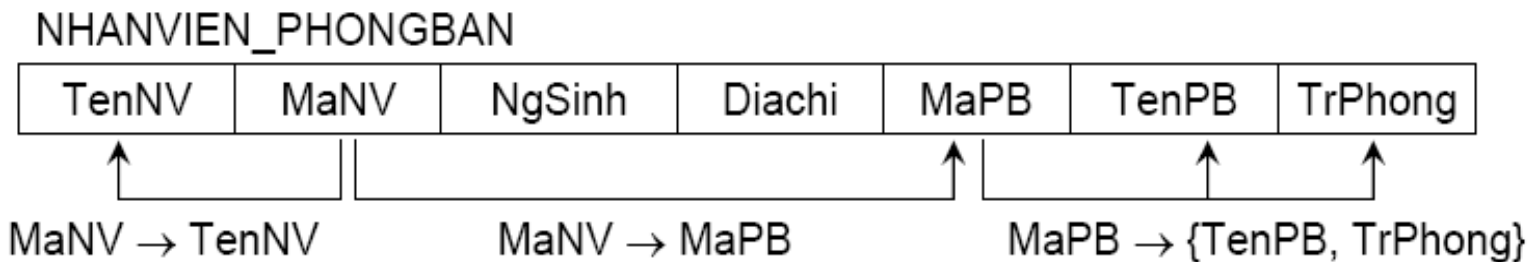
- Giới thiệu phụ thuộc hàm.
- Luật suy diễn Armstrong
- Phủ tối thiểu
- Tìm khóa lược đồ

Phụ thuộc hàm (1)

- Phụ thuộc hàm(PTH) - Functional Dependencies
- Xét lược đồ quan hệ gồm n thuộc tính
  - $R(U)$, $U = \{A_1, A_2, \dots, A_n\}$
- PTH giữa hai tập thuộc tính $X, Y \subseteq U$
  - Ký hiệu: $X \rightarrow Y$.
  - $\forall r \in R, \forall t_1, t_2 \in r$ nếu $t_1[X] = t_2[X]$ thì $t_1[Y] = t_2[Y]$.
- X là vế trái và Y là vế phải của PTH.
- $X \rightarrow Y$ được gọi là PTH hiển nhiên nếu $Y \subseteq X$
- $X \rightarrow Y$ được gọi là PTH nguyên tố (Y PTH đầy đủ vào X nếu $\forall X' \subset X$ thì X' không $\rightarrow Y$)

Phụ thuộc hàm (2)

- $r \in R$ thỏa mãn các PTH gọi là trạng thái hợp lệ của R
- Nhận xét:
  - Các PTH xuất phát từ các ràng buộc trong thế giới thực.
  - $\forall r \in R, \forall t \in r, t[X]$ là duy nhất thì X là một siêu khóa của R.
  - Nếu K là một khóa của R thì K xác định hàm tất cả các tập thuộc tính của R.
  - PTH dùng để đánh giá một thiết kế CSDL

Bao đóng của tập PTH

- F là tập PTH trên R
  - $F = \{ \text{MaNV} \rightarrow \text{TenNV}, \text{MaPB} \rightarrow \{ \text{TenPB}, \text{TrPhong} \}, \text{MaNV} \rightarrow \text{MaPB} \}.$
  - $\forall r \in R$ thỏa F và $\text{MaNV} \rightarrow \{ \text{TenPB}, \text{TrPhong} \}$ cũng đúng với r thì $\text{MaNV} \rightarrow \{ \text{TenPB}, \text{TrPhong} \}$ gọi là được suy diễn từ F.
- Bao đóng của F, ký hiệu F^+ , gồm
  - F
  - Tất cả các PTH được suy diễn từ F.
- F gọi là đầy đủ nếu $F = F^+$.

Luật suy diễn (1)

- Luật suy diễn dùng để suy diễn một PTH mới từ một tập PTH cho trước.
- Hệ luật suy diễn Armstrong
  - Phản xạ: $Y \subseteq X \Rightarrow X \rightarrow Y$.
  - Tăng trưởng: $X \rightarrow Y \Rightarrow XZ \rightarrow YZ$, với $XZ = X \cup Z$.
  - bắc cầu: $X \rightarrow Y, Y \rightarrow Z \Rightarrow X \rightarrow Z$.
- - Phân rã: $X \rightarrow YZ \Rightarrow X \rightarrow Y, X \rightarrow Z$.
  - Hợp: $X \rightarrow Y, X \rightarrow Z \Rightarrow X \rightarrow YZ$.
  - bắc cầu giả: $X \rightarrow Y, WY \rightarrow Z \Rightarrow WX \rightarrow Z$.

Luật suy diễn (2)

- Ví dụ 1:
  - Cho $F = \{A \rightarrow B, B \rightarrow C, A \rightarrow D\}$
  - Hãy chứng tỏ PTH $A \rightarrow CD$ suy diễn từ F nhờ luật dẫn Armstrong
  - Cách giải:
    - $A \rightarrow B, B \rightarrow C \Rightarrow A \rightarrow C$ (luật bắc cầu)
    - $A \rightarrow C, A \rightarrow D \Rightarrow A \rightarrow CD$ (luật hợp).
- Ví dụ 2: Cho $F = \{AB \rightarrow E, AG \rightarrow I, BE \rightarrow I, E \rightarrow G, GI \rightarrow H\}$
  - Hãy chứng tỏ PTH $AB \rightarrow GH$ suy diễn từ F nhờ luật dẫn Armstrong?

Bao đóng của tập thuộc tính

- Làm thế nào để biết một PTH $X \rightarrow Y$ được suy diễn từ tập PTH F cho trước?
- Bao đóng của tập thuộc tính X đối với F , ký hiệu X^+ là
  - Tập các thuộc tính PTH vào X .
  - $X^+ = \{A \in U \mid X \rightarrow A \in F^+\}$
- Nhận xét:
  - $X \rightarrow Y \in F^+ \Leftrightarrow Y \subseteq X^+$.
  - Nếu K là khóa của R thì $K^+ = U$.

Thuật toán tìm X^+

- Input: U, F và $X \subseteq U$
- Output: X^+
- Thuật toán
  - $B1: X^+ = X;$
  - $B2:$ Nếu tồn tại $Y \rightarrow Z \in F$ và $Y \subseteq X^+$ thì
    - $X^+ = X^+ \cup Z;$
    - tiếp tục $B2.$
  - Ngược lại qua $B3.$
  - $B3:$ output X^+

Ví dụ tìm X^+

- Input:
  - $F = \{AB \rightarrow C, BC \rightarrow D, D \rightarrow EG\}$
  - $X = BD$
- Output: X^+
- Thuật toán
  - $X^+ = BD$.
  - Lặp 1:
    - Tìm các PTH có vế trái là tập con của $X^+ = BD$
      - $D \rightarrow EG$, thêm EG vào X^+ ta được $X^+ = BDEG$.
  - Lặp 2:
    - Tìm các PTH có vế trái là tập con của $X^+ = BDEG$
      - Không có PTH nào.
  - Vậy $X^+ = BDEG$.

Ví dụ tìm X^+

- VD2: Cho lược đồ quan hệ $Q(ABCDEFGH)$ và tập PTH F
  - $F = \{ B \rightarrow A, DA \rightarrow CE, D \rightarrow H, GH \rightarrow C, AC \rightarrow D \}$
  - Tìm bao đóng của tập $X = \{AC\}$ dựa trên F

- VD3: Cho lược đồ quan hệ $Q(ABCDEFGH)$ và tập PTH F
  - $F = \{ A \rightarrow C, A \rightarrow EG, B \rightarrow D, G \rightarrow E \}$
  - Xác định X^+
    - $X = \{AB\}$
    - $X = \{CGD\}$

Kiểm tra PTH suy diễn

- Cho $F = \{AB \rightarrow C, A \rightarrow D, D \rightarrow E, AC \rightarrow B\}$
  - Hai PTH $AB \rightarrow E$ và $D \rightarrow C$ có được suy diễn từ F hay không?

Các tập PTH tương đương

- Tập PTH F được nói là phủ tập PTH G nếu $G \subseteq F^+$
- Hai tập PTH F và G là tương đương nếu
  - F phủ G và
  - G phủ F
- Nhận xét
  - $\forall X \rightarrow Y \in G$, nếu $Y \subseteq X_{F^+}$ thì F phủ G .
  - F và G tương đương nếu và chỉ nếu $F^+ = G^+$

Tập PTH tối thiểu

- Tập PTH F là tối thiểu nếu thỏa các điều kiện sau:
  - Mọi PTH của F chỉ có một thuộc tính ở vế phải.
  - Không thể thay $X \rightarrow A$ thuộc F bằng $Y \rightarrow A$ với $Y \subset X$ mà tập mới tương đương với F .
  - Nếu bỏ đi một PTH bất kỳ trong F thì tập PTH còn lại không tương đương với F .
- Phủ tối thiểu của tập PTH E là tập PTH tối thiểu F tương đương với E .
- Nhận xét
  - Mọi tập PTH có ít nhất một phủ tối thiểu.

Thuật toán tìm tập PTH tối thiểu

- Input: tập PTH E.
- Output: phủ tối thiểu F của E.
- Thuật toán:
  - B1: $F = \emptyset$
  - B2: Với mọi $X \rightarrow Y \in E$, $Y = \{A_1, \dots, A_k\}$, $A_i \in U$
    - $F = F \cup \{X \rightarrow \{A_i\}\}$
  - B3: Với mỗi $X \rightarrow \{A\} \in F$, $X = \{B_1, \dots, B_m\}$, $B_i \in U$
    - Với mỗi B_i , nếu $B_i \in (X - \{B_i\})_F^+$ thì
      - $F = (F - \{X \rightarrow \{A\}\}) \cup \{(X - \{B_i\}) \rightarrow \{A\}\}$
  - B4: Với mỗi $X \rightarrow \{A\} \in F$
    - $G = F - \{X \rightarrow \{A\}\}$
    - Nếu $A \in X_G^+$ thì $F = F - \{X \rightarrow \{A\}\}$.

Ví dụ tìm tập PTH tối thiểu

□ Tìm phủ tối thiểu của

$$E = \{A \rightarrow BC, A \rightarrow B, B \rightarrow C, AB \rightarrow C\}$$

■ $B1: F = \emptyset.$

■ $B2: F = \{A \rightarrow B, A \rightarrow C, B \rightarrow C, AB \rightarrow C\}.$

■ $B3: \text{Xét } AB \rightarrow C$

□ $(A)_F^+ = ABC \Rightarrow B \text{ dư thừa}$

□ $F = \{A \rightarrow B, A \rightarrow C, B \rightarrow C\}.$

■ $B4: A \rightarrow C \text{ thừa.}$

■ $F = \{A \rightarrow B, B \rightarrow C\}.$

Ví dụ tìm tập PTH tối thiểu

- Tìm phủ tối thiểu của
 $F1 = \{A \rightarrow C, AB \rightarrow C, B \rightarrow EG, BE \rightarrow D, C \rightarrow H, A \rightarrow H\}$

Siêu khóa và Khóa

□ Cho $R(U)$

- $S \subseteq U$ là siêu khóa nếu $\forall r \in R, \forall t_1, t_2 \in r, t_1 \neq t_2$ thì $t_1[S] \neq t_2[S]$.
- $K \subseteq U$ là khóa nếu K là siêu khóa nhỏ nhất.
  - $A \in K$ được gọi là thuộc tính khóa.

□ Nhận xét

- S xác định hàm tất cả các thuộc tính của R .
- R có thể có nhiều khóa.

Xác định khóa của lược đồ

- Input: tập PTH F xác định trên lược đồ $R(U)$.
- Output : khóa K của R .
- Thuật toán
  - $B1$:
    - $K = U = \{A_1, \dots, A_n\}$
    - $i = 1$;
  - $B2$:
    - Nếu $U \subseteq (K - \{A_i\})_F^+$ thì $K = K - \{A_i\}$.
    - $i = i + 1$;
    - Nếu $i > n$ thì sang $B3$. Ngược lại, tiếp tục $B2$.
  - $B3$:
    - Output K .

Ví dụ tìm khóa của lược đồ

- Cho $R(U)$, $U = \{A, B, C, D, E, F, G\}$.
  - $F = \{B \rightarrow A, D \rightarrow C, D \rightarrow BE, DF \rightarrow G\}$.
- Tìm khóa của R
  - B1:
    - $K = ABCDEFG$.
  - B2:
    - Lặp 1: $(BCDEFG)_F^+ = BCDEFGA \Rightarrow K = BCDEFG$.
    - Lặp 2: $(CDEFG)_F^+ = CDEFGBA \Rightarrow K = CDEFG$.
    - Lặp 3: $(DEFG)_F^+ = DEFGCBA \Rightarrow K = DEFG$.
    - Lặp 4: $(EFG)_{F^+} = EFG$.
    - Lặp 5: $(DFG)_F^+ = DFGCBEA \Rightarrow K = DFG$.
    - Lặp 6: $(DG)_F^+ = DGCBEA$.
    - Lặp 7: $(DF)_F^+ = DFCBEAG \Rightarrow K = DF$.
  - B3:
    - Khóa là $K = DF$.

Ví dụ tìm tất cả khóa của lược đồ

- Cho $R(U)$, $U = \{A, B, C, D, E, F\}$.
  - $F = \{AE \rightarrow C, CF \rightarrow A, BD \rightarrow F, AF \rightarrow E\}$.
- Tìm 1 khóa của lược đồ trên?

Ví dụ tìm tất cả khóa của lược đồ

- Cho $R(U)$, $U = \{A, B, C, D, E, F\}$.
  - $F = \{AE \rightarrow C, CF \rightarrow A, BD \rightarrow F, AF \rightarrow E\}$.
- Hỏi ABD có phải là 1 khóa của lược đồ hay không? Vì sao?

Xác định tất cả khóa của lược đồ

- Input: tập PTH F xác định trên lược đồ $R(U)$.
- Output: tất cả khóa của R .
- Thuật toán
  - **B1:**
    - Xây dựng 2^n tập con của $U = \{A_1, A_2, \dots, A_n\}$
    - $S = \{\}$;
  - **B2:**
    - Với mỗi tập con $X \subseteq U$
    - Nếu $U \subseteq X_F^+$ thì $S = S \cup \{X\}$
  - **B3:**
    - $\forall X, Y \in S$, nếu $X \subset Y$ thì $S = S - \{Y\}$
  - **B4:**
    - S là tập các khóa của R

Ví dụ tìm tất cả khóa của lược đồ

- Cho $R(U)$, $U = \{A, B, C, D, E, F\}$.
  - $F = \{AE \rightarrow C, CF \rightarrow A, BD \rightarrow F, AF \rightarrow E\}$.
- Tìm tất cả khóa của R
  - Tập siêu khóa
    - $S = \{ABD, BCD, ABCD, ABDE, BCDE, ABCDE, ABDF, BCDF, ABCDF, ABDEF, BCDEF, ABCDEF\}$.

